

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului</p> <p>Parohiile cl. I. și II. pe un an 5000 Lei Parohiile cl. III. 4000 Lei Parohiile sub clasă 3000 Lei Pentru particulari 1500 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>Concure de prot. 4000 Lei. Parohii de cl. I 2500, de cl. II 2000, de cl. III 1600. La celelalte publicații 1 cm. □ 20 Lei</p>
---	--	---

MUNCITORUL

de Preot ILIE CÂMPIANU

„Prin sudoarea feței tale îți vei agonisi pâinea de toate zilele“... (Geneză, III, 18). Sunt cuvinte de blestem, prin cari Dumnezeu alungă din locul fericii pe primii oameni Adam și Eva, și prin ei întreaga omenire.

Iată ființa omenească răspândită pe toată suprafața scoarței pământeste, atât în locuri veșnic însozite, cât și în locuri veșnic înzăpezite, toți oamenii de pretutindeni, dela Adam și până acum, muncesc după prescripțiile blăstămului, pentru biata bucată de pâine, care în timpul de față este împuținată prin învrăjbierea și încăierarea în războaie a lumii.

Unii răscolesc pământul și aruncă semințe de hrană, alții străbat imensele oceanelor, alții își oflesc obraji și viața între ziduri, alții își ard umerii obrajilor și-și coc amarnic zilele în prelucrarea fierului: e muncitorul de fabrică și în strânsă legătură cu el stă minierul, îngăuritorul scoarței terestre, adevăratul vierme al pământului, toți, pentru o bucată de pâine.

Dar Creatorul Dumnezeu, în marea Lui bunătate și iubire de oameni, trimite pe fiul său în lume să împace pe om cu Dumnezeu. Dacă își chinuște omul corpul în această vale a plângerii, să-și salveze și aline sufletul, acea parte a omului, care este nemuritoare și nu se descompune cu carnea în amintita vale, ci trece în veșnicie.

Prin venirea și întruparea fiului său Iisus, noi toți ne-am făcut frați și prin întemeierea Bisericii sale văzute, noi toți iarăși suntem chemați la limanul său cel lin, deci și muncitorul de fabrică.

La începutul întreprinderii unei misiuni externe ca predicarea religiunii noastre ortodoxe absolute la alte popoare, pentru îndeplinirea cu-

vintelor Mântuitorului, semne ale venirii a II-a, că „se va propovădui această evanghelie a împărăției în toată lumea“ (Matei 24, v. 14), trebuie să reaprindem flacăra credinței la noi în țară, căci numai dintr'un foc bine aprins, cu mult jar, putem face un altul. Iar dintr'un foc ce abia pâlpăie în cenușe, numai cu mare greutate, sau deloc poți face un altul fără a se stinge și el.

Cauza slăbirii creștinismului de acum și a dezinteresului față de spirit este materialismul secolului al XIX-lea, care mai dăinuiește și acum mascat în tehnică.

Acest materialism a iăcut pe inginer și economist adept al lui. În atitudinea lor întreagă au ajuns până la completă indiferență religioasă numită Ateism, sau uneori astentativă religioasă, Antiteism. (Dl. M. Manoilescu).

După aceeaș constatare găsim și pe intelectualul veacului trecut și pe o mare parte a acestui secol, uitând „că rațiunea pură este un produs inferior, ea este un instrument dat de Divinitate cu care să sondezi înălțimile cerului și să apropii cu ea începutul și sfârșitul“. (Dl. M. Manoilescu).

Intelectualul și-a făcut din înțelepciunea și invenția sa mitul pe care-l adoră, dar, vai, să nu fie prea târziu, când descoperă nimicnicia lui.

Sunt la noi dintre intelectuali, cari din cauza cerbiei inimii lor n'au avut aproape nici odată în mână izvorul vieții, Sf. Scriptură.

Misiunea noastră să se îndrepte spre locurile unde pulsează păcatul și nu se respectă numele lui Iisus. Este orașul și centrele industriale cu mulți intelectuali și pătură muncitoarească.

Două sunt marile traseuri ale misionarismului nostru intern ortodox în general: întâiu cucerirea pentru credință a claselor culte, unde este de făcut un adevărat mesianism, ca într'o

lume păgânizată, și în al doilea rând ridicarea nivelului credinței, sau măcar păstrarea lui în clasele populare.

Pentru a face misiune între muncitori, cred că este necesar a-i cunoaște sufletul ce vrei a-l înnoi, a cunoaște structura sufletească și substraturile creștine ale fiecărui muncitor.

Iar pentru a ști bagajul bun, sau rău al sufletului său, este nevoie a studia originea provenienței sale, adică de unde se recrutează muncitorul de fabrică.

Poate rugăciunea influența asupra destinelor omenești?

(Continuare și sfârșit)

Afară de aceasta este știut că rugăciunea are o puternică influență asupra soartei diferitelor persoane și această încredințare nu e nicidecum, în contradicție cu cele ce am afirmat, până aci.

Oridecâteori ne apropiem de Dumnezeu, prin rugăciunile, ideile, credințele noastre despre însușirile Dumnezeirii, ni se par mai limpezi, mai vii decât gândim așa vag la aceste perfecțiuni, în mijlocul sgomotului acestei vieți. Increderea religioasă crește; eu nu-mi permit să cer un lucru nedrept dela Cel ce este însăși dreptatea și simțesc că El îmi va da puteri să dobândesc aceia ce e drept și bun, dacă și hotărârea mea de a întrebuița bine acele puteri va fi neschimbată și sinceră.

Unit cu Dumnezeu meu, plin de încredere în ajutorul Lui, lucrurile cele mai grele mi se fac ușoare și cele ce mi-se păreau cu neputință, se realizează într'o clipă; căci sentimentul dreptății și al legalității mă însuflețește și mă împuternicește la o muncă cu atât mai mult, cu cât simțesc că mă aflu în prezența lui Dumnezeu, cu cât știu că El mă va binecuvânta și susține.

O! de câte ori a triumfat neputința prin această mare încredere în bunătatea lui Dumnezeu, pe care numai *rugăciunea* o naște și o crește, în inimile noastre!...

Atotbunătatea lui Dumnezeu, la cari se adăugă dreptatea cauzei noastre, unită cu statornicia credinței, dă omului o putere a cărei urmări adeseori de necrezut și pe cari credincioșii le numesc minuni.

Poate mult, într'adevăr și arta, abilitatea, prudența, viclenia, bogăția; dar o voință fermă întemeiată pe sentimentul binelui și pe curajul

ce ni-l dă religia, sfarmă și rupe ca pe o pânză de paianjen, toate intrigile urzite, de viclenie, abilitate, finețe și țesută de puterea sau influența celui bogat. Dar acest sentiment al binelui și al aprobării lui Dumnezeu, nu se naște decât din *căldura rugăciunii*.

Oare nu ne-a învățat îndeajuns istoria trecutului nostru, că adeseori un umilit muritor, *întărit prin rugăciune*, a eșit din obscuritatea sa, înarmat cu o hotărâre mare și a făcut ca popoarele și tronurile, să câștige o cauză dreaptă care se credea pierdută.

„Dacă Dumnezeu e cu noi, cine poate fi împotriva noastră?”

Nu cunoaștem noi oare că adeseori oameni fără înaltă poziție socială, fără avere, fără vreo influență, doar relațiunea cu Dumnezeu, prin rugăciune, se apucă să execute planuri mari și grele, mânăți de un scop nobil și izbutesc să răstoarne piedicele?

Așa a fost în trecutul istoriei noastre, așa va rămâne. . . .

Și acum omule puțin credincios, vei nega tu influența rugăciunii și asupra soartei popoarelor și a statelor?!

Cine întreprinde o acțiune oarecare, contra altuia, fără voia lui Dumnezeu, pe care ar fi știut-o, dacă înainte s'ar fi rugat, oricât de puternic s'ar crede este învins, pentru că, dacă și-ar fi cerut dela Dumnezeu sprijin, rugăciunea lui nu a fost dreaptă ci izvorâtă din vanitate omenească.

Dacă deslănțuitorii acestui măcel omenească s'ar fi dedat la rugăciune mai mult, trudindu-se să descopere voia lui Dumnezeu, ar fi rezolvat incidentul dintru început, cu pace.

Nu se petrece nimic, în această lume, care să nu se fi prevăzut din toată eternitatea, ca făcând parte din lanțul evenimentelor. Dar și rugăciunea este o acțiune și una dintre cele mai mari, dintre cele mai sacre, de care este capabil omul, pentru că ea îl apropie de Dumnezeu.

Prin urmare, rugăciunea cu toate urmările ei, face și ea parte din împrejurările ce alcătuiesc destinul omului și poate influența asupra caracterului vieții noastre particulare și publice.

Acesta e un adevăr care nu s'ar putea contesta decât de cei lipsiți de simțul moral.

Preot N. Ciurescu

Toate popoarele pe cari le-ai făcut, vor veni și se vor închina înaintea Ta, Doamne!
(Pr. 86, 15)

GRANIȚA ȘI OAMENII EI.

(Urmare din Nr 13/1945)

Generalul Ioan Muică

(1859—1921)

Credinciosul Iacob Muică dela comunionul Nr. 51 din Pecenișca e ctitorul sfintei biserici zidite la 1884-1886, pe locul dăruit de el la 1846, și păstorite de preotul, vrednic de pomenire, Vasile Popovici (1836-1918).

Cu sprijinul material al fiului său, consulul c. r. dela Iași Nestor, el a înzestrat-o, la 1891, cu clopote, cu icoane și cu o evanghelie bătută în argint. Cel al doilea fiu Dimitrie, rămas ștomp al casei, a ridicat crucea din capul satului și cea din cimitir, îngădindu-le cu gard de fier. El a zidit și frontonul avliei bisericii, în lungime de 14 metri.

Acest comunione de pură esență grănice-rească, cu remarcabilă tradiție religioasă, ni l-a dat pe generalul Ioan Muică.

S'a născut la 10 Ianuarie 1859 în Pecenișca, care, în acea vreme, era filie la Mehadia. Părinții săi au fost „strajameșterul“ Nestor Muică și Maria Chiosa. A urmat școala regimentală din Caransebeș și Academia militară din Wiener Neustadt și Școala de război din Viena, coleg de arme cu generalul Ioan Drăgălina, cu toată opreliștea ministerului de război c. r., el l-a urmat în „țară“. Și țara și regele ei l-au primit cu brațele deschise și i-au răsplătit calitățile de bun ostaș, înaintându-l ...general.

În războiul pentru întregirea României i s'a dat comanda diviziei a II-a, constituită din brigăzile 21 și 22 Infanterie, cu scopul și ca să apere pozițiile de frontieră dela Jiu. În fața lui stătea brigada 144-a austro-ungară cu 6 batalioane de husari, cu 4 baterii de tunari și cu 3 batalioane de mîinieri militarizați.

După 9 zile de lupte continue și extrem de sângeroase, generalul Muică pierde bătălia dela Merișor și Petroșani. Dar execută, la timp și cu dibăcie, față de un inamic cu mult superior ca număr, ca armament și ca pregătire pentru războiul în munți, retragerea, salvându și divizia. Generalul Sunckel, comandantul armatei adverse, raportează generalului Falkenhayn, că „trupa română rezistă greu încercărilor de învăluire a flancurilor și a spatelui, precum și focului concentric de artilerie, dar... *soldatul român e viteaz și nu se bate rău*“.¹⁾ Vina acestei înfrângerii nu a fost „interpretarea greșită a unui ordin de către comandantul diviziei II-a“²⁾, ci ea

trebuie căutată în neînțelegerea dintre marele cartier român și dintre generalul Culcer, comandantul armatei I.³⁾

Istoria războiului dela 1916-1919 a reabilitat pe generalul Ioan Muică. Ea îl califică ca pe un „ofiter tehnician distins“⁴⁾. Și tot ea ne mai arată, că nici generalului Cocorăscu nu a fost mai norocos la comanda acestei divizii. Marea superioritate numerică și tehnică a adversarului a străpuns și sectorul Jiului și cel al Cernei și-a dat putința maiorului Borke să între la 21 Noiembrie 1916 în ...Craiova.

Ion Muică a fost al treilea general grănicer, care a urcat această treaptă în ierarhia armatei României de ieri. Moise Groza și-a dovedit vitejia în 1877 la Grivița. Ion Drăgălina a murit la 1916 desrobindu-și Banatul. Iar Ioan Muică și-a mântuit divizia, la Jiu, în bătălia de eliberare a Țării Hațegului. Trinitate, vrednică de originea ei, ce și-a binemeritat recunoștința urmașilor.

Generalul Ioan Muică își vizita locurile obârșiei sale. Și atunci era mare sărbătoare în sat. Mergea la biserică, asculta evanghelia în genunchi, dădea câte un galben la tas și săruta, la împărțirea anaforcei, cinstita mână a preotului Vasile, temeluitorul dela 1872 al parohiei Pecenișca și dela 1892 al filiei Băile-Herculane.

Reînvia astfel vechea tradiție ostășească a Grăniței, azi eclipsată...

Ridicat din popor el ținea la poporul său și la legea lui!

Dr Cornel Corneanu

† P. Sf. Sa Dr. VASILE STAN EPISCOPUL MARAMUREȘULUI

Vineri 13 Aprilie a. c. s'a stins din viață la Sibiu Dr. Vasile Stan, primul episcop ortodox al Maramureșului în vârstă de 70 ani. Având o bogată experiență fiind luminat ierarh, cu simț practic, harnic și dărz român, pașnic și blând, cu înaltă conștiință a datoriei, în scurtul timp cât a păstorit în Maramureșul voevodal, leagănul Moldovei, a făcut din episcopie un centru spiritual și a putut strânge la altarul strămoșesc oile rătăcite în urma împrejurărilor vitrege.

A împlinit din plin cuvântul rostit la înscăunarea sa: „*noi propovăduim* ca apostolul neamurilor înțelepciunea lui Dumnezeu cea tainică și ascunsă, care a rânduit-o mai înainte peste veacuri spre slava noastră...“

1) Falkenhayn: Der Felzug der 9-ten Armee.

2) Const. Kirîțescu: Istoria războiului pentru întregirea „României“, v. I pg. 233.

3) Const. Kirîțescu: Istoria războiului pentru întregirea României, v. II pg. 92.

4) Idem, v. I p⁶⁰. 235.

Cu acest belșug al evangheliei lui Hristos viu la voi și doresc fierbinte ca să sporească în simțirea Voastră."

Roadele binecuvântatei arhipăstoriri le vor culege urmașii, cari au aflat ogorul sufletelor destelenit și sămănat cu Cuvântul Domnului.

N'a avut parte de păstorire îndelungată, căci a trebuit să-și părăsească reședința, în urma dictatului odios dela Viena. Timpul pibegiei l-a petrecut la Sibiu unde a stat cu serviciile Sale prețioase în slujba Mitropoliei, de câte ori a fost nevoie.

După desrobirea Ardealului de Nord P. Sf. Sa a fost între cei dintâi, care s'a reîntors la credincioșii săi, rămași în voia sorții, fără păstori sufletești, spre a le aduce mângăerea credinței, după o așa îndelungată intrerupere.

Nu i-a fost însă dat ca să stea prea mult în Sighetul Crag căci o boală nemiloasă l-a făcut să se retragă pentru căutarea sănătății la Clinicile din Sibiu, unde și-a dat obștescul sfârșit.

Inmormântarea s'a făcut la 16 Aprilie a. c. din catedrala mitropolitană din Sibiu, prohodul fiind săvârșit de I. P. Sf. Sa Mitropolitul Nicolae, asistat de un mare sobor de preoți.

Biserica noastră ortodoxă pierde în P. Sf. Sa un bun și luminat ierarh. Bunul Dumnezeu să așeze sufletul său în corturile dreptilor.

* * *

Notițe biografice:

P. Sf. Sa Episcopul Dr. Vasile Stan s'a născut din părinți țărani la 30 Ianuarie 1875 în satul Sohodol din Munții apuseni. După școala primară în satul natal a urmat liceul la Blaj, Beiuș și Brașov unde a luat bacalaureatul. După terminarea teologiei la Inst. Teologic din Sibiu a urmat filosofia la facultatea din Budapesta, unde a luat și doctoratul.

Din 1902 — a fost profesor la școala secundară a „Astrei“ — apoi la Școala Normală „A. Șaguna din Sibiu, al cărei director a fost până la 1928, când a trecut ca arhiepiscop vicar la Mitropolia din Sibiu, fiind unul dintre cei mai valoroși colaboratori ai I. P. Sf. Sale Mitropolitului Nicolae Bălan, al Ardealului. Cu bogata sa experiență și muncă neprecupețită plină de râvnă spre mai bine a contribuit la întărirea și progresul Sf. Biserici ortodoxe și a instituțiilor ei.

P. Sf. Sa desfășură o bogată activitate pe teren didactic și publicistic. A scris mai multe lucrări didactice, numeroase articole culturale, conferințe și predici etc. în Telegraful Român, Vatra școlară și altele.

După moartea prof. Dr. Petru Stan a redactat revista pedagogică „Vatra Școlară“ până în 1914.

A tradus opera „Secretul succesului“ și a redactat „Biblioteca școlară“ din Sibiu, din cari s'au tipărit multe sute de mii de exemplare.

Literatura despre mănăstirea PRIZLOP, (județul Hunedoara)

I. INTRODUCERE

Mănăstirea e durată în a II a jumătate a veacului al 14-lea, de celebrul organizator al monahismului, din peninsula Balcanilor, de „*papa Nicodem*“.

Aflu de bine, a aduna la un loc tot ce s'a scris despre această mănăstire, vestită și bogată; cea mai bogată dincoace de Carpați, întemeiată de ctitoria ortodoxă, pentru credincioșii ortodocși; dar dela Atanasie, 1700, încoace confiscată și invadată de gr. catolici până azi.

S'a scris foarte mult și foarte amănunțit despre ea; dar tot numai de ei de gr. catolici. Firește, că, nu fără puțină patimă?!

Aș dori, să o examineze și unul de ai noștri, cu atât mai vârtos, că azi e adunat deja tot materialul acestui subiect. Anonimul autor al Cronicii mănăstirii, după mai multe indicii și semi indicii, e un ortodox bănățean, preot din aritul Hațegului, ori Caransebeșului? În sfârșit cum se va vedea îndată la poz. 5 de aici, s'au dat documente noi, nepublicate încă, despre „*certele*“ dintre acești „*everniți*“; documente odinioară păstrate în arhiva militară a corpului de armată austro-ungară din Sibiu.

Azi sunt bine păstrate în arhiva „Astrei“ noastre din Sibiu. A dat de ele dl. prof. din Sibiu, Victor Lazăr, cnf. „*Revista Teologică*“ Sibiu, 1935, pg. 63.

Am ambiționat să fac însumi studiul trecutului mănăstiresc din chestiune, dar vârsta înaintată și morburile inerente ei, m'a tot împiedecat și mai fiind angajat și pentru alte lucrări similare.

Cuget deci, că notificând *bibliografia integrală* a acestei teme, notabil ușurez și accelerez și mai ales îndemn, pe altul la treaba aceasta.

Mănăstirea a fost restaurată și bogat înzestrată de nenorocoasa domniță Zamfira; repetat divorțată și văduvită. Ea e fata lui Moisa, principele exauctorat al Munteniei pe la anii 1530.

În lăudata mănăstire ar fi rezidat pe vremi și episcopi români: Ghenadie I mitropolit, apoi Ioan, pe carele Mihai Viteazul îl mută la Alba-Iulia.

Nu putem stabili cu deplină certitudine, că la 1700, mănăstirea unitu-s'a ori că nu,

cu catolicismul austriac și maghiar?! fapte sunt, că câte odată în secolul 18, luptau călugării înverșunat în contra catolicilor.

Altecum călugării praposlavnici de peste munți, tot mereu dădeau târcoale pe la Prizlop.

Di. prof. Dr. Silviu Dragomir arată, că dela Prizlop au ostenit doi ieromonahi departe la țarul Rusiei, după milă și firește să se jălu-ească la el, de toate mizeriile ce îndură ortodoxia din Ardeal.

Sfântul locaș și avutul lui, neconținut a fost prădat și confiscat de vecinașii nemeși calvini. Nu a scăpat nici de neomenestile bombardări ale generalului austriac Nicolae Adolf Buccow.

Am arătat în descrierea luptelor dârze a ortodocșilor din Bihor, cu uniții, că vlădica misionar Kristofor, agreatul mitropolitului Ungrovlahiei Antim Ivireanu, aci, în mănăstirea Prizlop, s'a aciuat o bucată de vreme.

În timpul actual, mănăstirea cu tot avutul său modest e sub jurisdicția *chiriarchiei ortodoxă unită* a eparhiei Logojului.

E binișor restaurată, dar nu înflorește și nu rodește, nici sufletelor, nici culturii neamului.

Creanga ruptă din trunchiu, nu poate avea sevă vitală.

Ci zisa dreptului roman:

„*Res clamat ad dominum*“; tot mereu, până nu se ajunge la mult ahtiata „*restitutio in integrum*“.

„...*Așa, vino Doamne, Iisuse!*“ Apocalipsul XXII, 20).

„...*Iată vin curând; ține ce ai, ca nimeni să nu-ți ia cununa ta*“ (ibidem III, 17).

II. LITERATURA

1. *Silviu Dragomir*, în „*Revista Teologică*“, Sibiu, 1913 pg. 121.

2. *Timoteiu Cipar*, Acte și fragmente, Blaj, 1855, pg. 111-112; 114 și 116.

3. „*Revista Teologică*“, Sibiu, 1912 pg. 2-4.

4. *Dr. Petru Barbu* în „*Foaia Diecezană*“, Caransebeș 1898, Nr. 13 și „*Hronica mănăstirii Prizlopului*“.

5. *Victor Lazăr* profesor, în „*Revista Teologică*“, Sibiu, 1935, pg. 63, amintește documente nepublicate încă; apoi certe despre eremiții Prizlopului. Toate se păstrează cu mare grijă la „*Astra*“. Sunt confiscate dela arhiva armatei austro ungare, retrase în anul 1918.

6. *Victor Montogna*, Relațiunile dintre Moldova și Ardeal, în secolul XVI-lea, Dej. 1928, pg. 321-323.

7. *Dr. Gh. Popoviciu*, Istoria Românilor Bănățeni, Logoj, 1904, pg: 226; 232; 284; 291

8. *Ștefan Meteș*, Istoria Bisericii Românești, Arad, 1918 pg: 46-7; 48; 61-71; 83; 89; 82; 92-137; 139; 155; 203; 217 și 363; 147; 146.

9. *Dr. Ștefan Pop*, Recreditive istorice, în jurul icoanei dela mănăstirea Prizlop, lângă Hațeg; în rev. „*Biserica și Școala*“ Arad, 1919, Nrii 40; 41; 42; 49; 50; 51 și 52.

10. *Dr. Alexandru Grama*, Istoria bisericii unite cu Roma, Blaj 1884, pg. 138 și 129.

11. *Dr. Nicolaus Nilles*, Symbollae, vol. I, Oeniponte, 1884, pg. 622-628.

12. „*Buciumul*“, ziarul lui Cezar Boliac, Bucur. 1863, Nr. 3, pg. 11; 16; 19; 20.

13. „*Biserica Ortodoxă Română*“, (perio-
dul Sf. Sinod din București) Bucur. 1898,
(an. IV).

14. *Szilagyi Sándor*, Erdélyország törté-
nete, Koloszvár, vol. I. pg. 366.

15. *Dr. Hodinka Antal*, Á munkácsi
püspökseg története. Budapest, 1909, pg. 779.

16. *Ioan* cavaler de *Fușcariu*, Două Zam-
fire, domnițe române, din secolul al XVI-lea;
trecute în Transilvania, în „*Analele Academiei
Române, București, Tom. XXIX, Memoriile sec-
țiunii istorice. Vezi mai jos nota subliniară I
la poz. 50.*

17. *Dr. Ioan Rațiu* (junior) Blajul, Brașov,
1911, pg. 20.

18. *Ioan Bianu și Romul Caracaș*, Catalogul
manuscrisurilor românești; tom. II, 1906, Bucu-
rești, pg. 95, Nr. 415.

19. *Ioachim Crăciun*, Szamosközy, cro-
nicarul, Cluj, 1928; pg. 212 și 185.

20. *Andrei* baron de *Șaguna* Istoria Bi-
sericii ortodoxe răsăritene universale, (în ma-
nuscris numai) Sibiu, 1860, tom. II. pg. 116-
(183; 184).

21. *Alexandru Philippide*, Istoria limbii
și literaturii române, Iași 1888, pg. 161, 163.
(186).

22. *Eusebie Popovici*, Istoria Bisericii
Universale, tom. IV, 1928, Bucov, pg: 391;
420; (457).

23. *Nicolae Dobrescu*, Istoria Bisericii
Românești, Vălenii de munte, 1912, (I ediție)
pg. 26. (71-77).

24. „*Telegraful Român*“, Sibiu, 1898, Nr.
24, Hronica mănăstirii, de eromanahul Teo (fil).

25. *Dr. Sextil Pușcariu*, Istoria literaturii
române, vol. I, Sibiu, 1920, (ediția II în 1930

Sibiu) (ediția III, Sibiu 1934) pg. 168 și 205, Plângerea Silvașului.

26. *Locof. Al. G. Draghicescu*, Tratat de literatură. București, 1887, pg. 170.

Dr. Ștefan Pop.

RECENZIE

Prof. Dr. Gh. Cotoșman, *Privilegiile Românilor în cadrul districtelor Valahe Bănățene*, Nobilii și Chenezii Bănățeni, Timișoara, Institutul Social Banat-Crișana, 1944, pag. 23.

De câțiva ani, Păr. Prof. Dr. Gh. Cotoșman, profesor la Academia noastră teologică, se străduiește să cuprindă într-o lucrare de mari proporții, toate mărturiile istorice ale trecutului nostru național-bisericesc din întreg Banatul.

Pentru realizarea acestei opere documentare, P. C. Sa depune mari eforturi, răscolind arhivele și consultând istoriografia Banatului, pentru a culege datele autentice din variatele informații tendențioase ale istoricilor străini.

Lucrarea de care ne ocupăm, extrasă din Revista Institutului Social Banat-Crișana, Nr. Septembrie-Decembrie 1944, ca și lucrările anterioare ale Păr. Cotoșman, anticipă opera de prestigiu a P. C. Sale, despre care am amintit mai sus și pentru terminarea căreia P. C. Sa cere mereu concursul binevoitor al preoților bănățeni.

În studiul de față, autorul cercetează existența voevodatelor, cnezatelor și districtelor românești bănățene, evidențiind, împotriva tezelor istoricilor străini, importanța militară a elementului românesc grăniceresc din Banat și mai ales faptul că, în cuprinsul districtelor românești, afară de Români, nici o altă grupare etnică nu s'a infiltrat. Cercetând existența celor 23 districte românești, cunoscute până acum în Banat, autorul ajunge la concluzia că „la începutul stăpânirii ungurești, Banatul era împărțit în districte românești, având din timpuri imemorabile o largă autonomie și cărmuindu-se după dreptul românesc consuetudinar“... Dintre cele 23 districte, numai opt, pomenite în diploma dela 1457 a regelui Ladislau V. Postumul, și-au păstrat străvechile lor libertăți, mulțumită rolului covârșitor pe care l-au avut Români de aici la apărarea granițelor sudice ale regatului ungar. Autorul mai amintește și alte diplome regale, prin care se reînnoesc și se reconfirmă străvechile privilegii ale Românilor bănățeni, privilegii, libertăți, prerogative și drepturi, care le garantează o completă autonomie sub raport național, politic-administrativ, judiciar și economic.

Dr. Marcu Bănescu

LA BISERICĂ

*Un dangăt lung, cucernic, tainic
Coboară'n văi și lunci dela biserică din deal
Ca niște duhovnici drepti în semn de rugăciune
Privesc în sus spre înălțimi tăcute turle
Și în acest balsam de liniște și aromie
De un veac veghiaz, lăcașul în a vremii adum-
brire*

*Cu coapsa ruptă de brad se razimă bătrânul nuc
Privind aevă centenarul cum brațele îi tremur,
se usuc.*

*În jur un cimitir, din care ronțâie nimicnicia
În praful ei de scunde tainiți își doarme som-
nul vecinicia.*

*Pe cărăruile, ce scapără în alburiu de soare
O salbă deșirată de puncte negre urcă'n sus...
Cu pletele argintii și fruntea'n nouri de gânduri
S'apropie încet bătrânii satului în rându-
rându*

*Și'n dangătul greoiu și sumbru ca un ison de
mucenic*

*Ei fruntea o ating... Ce mare-i Dumnezeu
și omul cât de mic!
Și'n suflelele lor crispatе de șivoiul vieții
efemere*

*Străluce aurul credințelor străbune, pace —
mângâiere.*

*Mireasmă de tămâie, — Glas împărtășesc
răsună din altar*

*Stăpâne al lumilor de astăzi și de mâine —
ce minunat e al tău har!*

LUCIAN COSTIN

INFORMAȚII

Moartea Președintelui Statelor Unite. Săptămâna trecută a încetat din viață Franklin Delano Roosevelt, Președintele Statelor Unite. Lumea întreagă deplânge moartea aceluia care a fost marele organizator al păcii și securității mondiale. În toate statele aliate s'a declarat doliu național.

Noul Președinte al Statelor Unite Truman, a declarat că va continua în tocmă politica președintelui Roosevelt.

Predică. Duminecă în 22 I. c. va predica în biserică noastră catedrală Păr. Ilie Câmpianu.

„Dumineca Ortodoxiei“, după rapoartele care ne-au sosit, a fost prăznuită cu deosebită solemnitate, în aproape toate parohiile noastre. Menționăm programul

desfășurat în parohiile: Jdioara, Moldova-Nouă, Mănicul-Mare.

† **Preot Traian Gașpar.** În etate de 75 ani, a trecut la cele vecinice, în ziua de 2 Aprilie 1945, Păr. Traian Gașpar din Hezeriș. O boală grea îl ținutise de multă vreme în pat. Adormitul în Domnul a suferit și temniță, în era maghiară, pentru ținuta sa demnă și românească. A păstrorit zeci de ani turna care l-a condus, în ziua de 4 Aprilie a. c., cu multă durere la locul de vecinieă odihnă.

† **Preotul Metodie Cazacu.** În ziua de 9 Aprilie s'a stins din viață la spitalul din Caransebeș, cu dorul în suflet pentru altarul părăsit, Preotul iconom Metodie Cazacu, refugiat din Bucovina și utilizat în parohia Măru, Jud. Severin.

Ne părăsește în vârstă de 69 ani, după o slujbă în via Domnului de aproape jumătate de veac.

Rămășițele pământești ale defunctului au fost conduse la locul de vecinică odihnă la cimitirul din Caransebeș de către un sobor de preoți, în majoritate format din confrăți bucovineni, în ziua de 10 Aprilie a. c.

Primească-i Domnul sufletul sbuciumat!

Modificarea legii timbrului. Cererile adresate autorităților publice se vor timbra cu 60 Lei; iar cererile de anulări de impozite se vor timbra cu 110 Lei plus C,30 la sută.

CertIFICATELE se vor timbra cu 120 Lei.

Chitanțele se vor timbra în felul următor:

- Până la 100 lei inclusiv, scutite de timbru.
- Dela 101-10.000 Lei se timbrează cu 20 Lei timbru fiscal.
- Dela 10.001-50.000 Lei se timbrează cu 60 Lei timbru fiscal.
- Dela 50.001-100.000 Lei se timbrează cu 120 lei timbru fiscal.
- Dela 100.001 Lei în sus, se timbrează cu 40 Lei timbru fiscal în plus, pentru fiecare 100.000 lei sau fracțiune.

Facturile comercianților și industriașilor, precum și orice alte procurări de materiale, sunt supuse impozitului proporțional de 1,70% (din valoarea facturii plus impozitul unificat de 15% aplicat în timbre facturi.

Impozitul proporțional de 1,70% se aplică în timbre mobile la facturile până la 30.000 Lei, iar pentru cele ce întrec această sumă, el se varsă la percepțiile locale sau la administrația Financiară.

Situații de plata muncitorilor: a) Dela 101-1000 lei, se timbrează cu 20 Lei timbru fiscal,

b) Dela 1001-10.000 Lei se timbrează cu 40 lei timbru fiscal.

c) Dela 10.001-20.000 Lei se timbrează cu 60 Lei timbru fiscal.

d) Dela 20.001-100.000 Lei se timbrează cu 120 lei timbru fiscal.

Tarifal postal. Telegrama: 11 lei cuvântul (urgente 22. Fulger 33). — Recomandate: 76 plus 4 Lei numerar (Expres plus 80). — Scrisori simple: 37, — cărți postale: 20,50 — și felicitări: 10 Lei.

PARTEA OFICIALĂ

CIRCULARE

Către P. Cuc. protopopi și Cuc. preoți din cuprinsul Eparhiei Caransebeșului.

Nr. 2016 Pres. 1945.

În urma adresei sfântului Sinod, No. 365 din 2 Aprilie a. c. punem în vedere tuturor P. Cuc. protopopi și Cuc. noștri preoți ca prin predică și alte mijloace de propagandă, să îndemne creștinii din parohiile Cucerniciilor lor, ca în zilele de 19-26 Aprilie a. c. fiecare să ajute societatea Națională de Cruce Roșie a României, cumpărând câte un timbru, cari se vor pune în vânzare în scopul adunării fondurilor ca această societate să-și poată îndeplini înalta ei misiune, arătând enoriașilor caracterul ei creștin și umanitar în aceste vremuri.

Caransebeș, la 10 Aprilie 1945.

Episcop:

† **VENIAMIN**

Secretar eparhial

Pr. Petru Toma

Nr. 2017 Bs. 1945.

Ministerul Cultelor, Direcția Cabinetului, cu adresa No. 542 din 31 Martie a. c., roagă stăruitor pe toți slujitorii sf. Altare, ca astăzi când străduințele tuturor urmează să fie îndrumate către realizări cu efect practic salutar pentru întreg neamul Românesc, fiecare să contribuie prin prezența, fapta și indemnul lor la campania de însămânțare, inaugurată de Guvern, ca *nici o palmă de pământ să nu rămână nelnsămânțată.*

Preoțimea va căuta să premeargă cu exemplu lucrând la timp și cât mai rațional pământul ce-l are spre folosință, arătând creștinilor că prin o lucrare rațională pământul produce mai mult și'n calitate superioară.

Apoi prin auctoritatea lor spirituală prin cuvântul și prezența lor în mijlocul sătenilor, să înlesnească aplicarea reformei agrare, căutând să înlătore orice vrajbă, ce s'ar ivi cu ocazia împărțirii pământurilor și supravegând ca această împărțire să se facă în conformitate cu dispozițiunile legii și înțelegere între frați.

Tot odată în conformitate cu suflu nou de viață, Cuc. preoți să combată prin exemplu și cuvântări ideile șovine și să propovăduiască nu-mai ideia de dragoste și înfrățire între semeni.

Apoi se pune în vedere că *ziua de 1 Mai* a acestui an, fiind *ziua Muncii*, în care se încadrează muncitorimea liberă a tuturor popoarelor democratice, urmează să fie sărbătorită cu un fast deosebit, prin cuvântări și conferințe, în cari se va accentua pe lângă ideea de muncă și pe aceea de adevărată libertate, prin creierea unui regim cu adevărat democratic și liber pentru toată lumea.

P. Cuc. protopopi și Cuc. preoți sunt îndatorați a înainta Consiliului eparhial prin Oficiile protopopești în 10 zile după 1 Mai spre a fi trimise Onor. Minister, rapoarte amănunțite asupra celor realizate în sensul celor dispuse prin prezenta circulară, semnând atât dificultățile întâmpinate pentru a se lua măsurile de îndreptare, cât și realizările obținute, pentru ca să fie date ca exemplu tuturor.

Caransebeș, la 10 Aprilie 1945.

Episcop:
† **VENIAMIN**

Secretar eparhial:
Pr. Petru Toma

Nr. 1745 C. 1945.

Păr. Damian Tudor din Arad, a tipărit recent, în editura sf. Episcopii a Aradului, un volum de predici intitulat „Jertfa Laudei“. Volumul cuprinde 52 predici liturgice, pentru toate duminicile de peste an. C. Sa tâlmăcește, în cele 52 de predici, într'o limbă aleasă, cultul divin cu toate simbolurile lui, servind C. Preoți liturghisitori date prețioase de specialitate.

Recomandăm această prețioasă carte P. C. Protopopi și C. Preoți pentru bibliotecile parohiale și personale.

Costul unui exemplar este de 600 Lei și se poate comanda, contra ramburs, prin editura „Diecezană“ Arad, Str. Eminescu 18, pentru Preotul Tudor Damian.

Căransebeș, la 10 Aprilie 1945.

Episcop:
† **VENIAMIN**

Consilier referent:
Prof. Dr. Marcu Bănescu

„PĂRVOVANA“

Institut de credit și economii ca s. p. a. Pârvova în lichidare.
Inregistrat Registrul bancar No. 16/1945

Publicațiune de licitație

În conformitate cu decisiul Consiliului Superior Bancar dela 2 Martie 1945 se publică că atât Portofoliul cambial cât și rentele și acțiunile și întreg mobilierul băncii „Pârvovana“ institut de credit și economii

s. p. a. Pârvova în lichidare, se vor vinde în bloc, pe cale de licitațiune publică, în Caransebeș în ziua de 2 Mai 1945 ora 4 p. m. în localul „Băncii Poporale“ s. a. Caransebeș.

Portofoliul Cambial constă din cambii în converșiune în val. Lei 460.063. — suma redusă, iar rentele și acțiunile în val. nom. Lei 74.500.

Ofertele în scris, să se înainteze în Caransebeș la Banca Poporală s. a. până la 2 Mai 1945 ora 12 a. m.

Informațiuni mai detaliate se pot primi: la Banca „Pârvovana“ ori în Caransebeș la „Banca Poporală“ s. a. ca lichidatoare.

„PĂRVOVA“
institut de credit s. p. a.
Pârvova în lichidare
Lichidator:
„Banca Poporală“
institut de credit și econ. s. a.
Caransebeș.

AVIZ

În conformitate cu art. 26 din Regulament, se aduce la cunoștința membrilor filialei de „Cruce Roșie“ a României, filiala Caransebeș, că

Adunarea generală,

va avea loc în ziua de **Duminecă 15 Aprilie 1945 orele 5 p. m.** în sala de ședințe a Primăriei orașului Caransebeș.

Dacă la această dată nu se vor întruni membri în numărul recerut de regulament, Adunarea generală se amână pe Duminecă, 22 Aprilie 1945, tot la ora 5 p. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea Adunării generale.
 2. Darea de seamă a Comitetului pe anul 1944.
 3. Raportul Casierei.
 4. Raportul censorilor.
 5. Descărcarea Comitetului filialei de gestiunea pe anul 1944.
 6. Cooptarea noilor membri.
 7. Eventuale propuneri.
- Caransebeș, la 5 Aprilie 1945.

Comitetul.